

Q en A lijst actualisering GR Senzer

Juridische wijzigingen

1. Betekent de actualisering van de GR iets voor de bevoegdheden van de gemeenteraden?

- De gemaakte keuzes hebben geen consequenties voor de positie van de raden.
- Het vraagstuk van delegatie of mandaat raakt uitsluitend de bevoegdheid van de colleges. De rol van de gemeenteraden blijft bij delegatie hetzelfde als bij mandaat. Zie ook vraag 4.
- Ook de keuze voor solidariteit als basis voor de samenwerking is een collegebevoegdheid en raakt niet aan de bevoegdheden van de raad.
- De wijziging van de artikelen over de bekostiging heeft eveneens geen consequenties voor de bevoegdheid van de raden. Zie ook vraag 6 t/m 10.
- De wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) die is verwerkt in de actualisering betekent een versterking van de positie van de raden. Zie ook vraag 5.

2. Wat zijn de formele verschillen tussen mandaat en delegatie en zijn gemeenten aan de keuze gebonden?

- Bij delegatie wordt niet alleen de taakuitvoering opgedragen, maar wordt ook de bevoegdheid tot het uitvoeren van die taak overgedragen aan een gezamenlijk bestuur voor die taak, waarin alle colleges een vertegenwoordiger hebben. Delegatie ligt in de lijn van de bedoeling van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr).
- Bij delegatie wordt Senzer verantwoordelijk en vindt de verantwoording plaats bij en door Senzer. Bij mandaat ligt de formele verantwoordelijkheid en de verantwoordingsplicht bij de gemeenten.
- Zowel bij delegatie als bij mandaat kan een college beleidsregels meegeven. Delegatie en mandaat kunnen allebei door colleges worden ingetrokken.

3. Wat zijn de praktische verschillen als mandaat wordt omgezet in delegatie?

- De formele verantwoordelijkheden van gemeenten en Senzer komen in overeenstemming met de feitelijke situatie. Toezichthouder, ministeries en accountant kunnen Senzer direct aanspreken. De gemeenten zijn niet meer verantwoordelijk voor zaken waarop zij geen zicht hebben.
- Beleidsregels voor het basispakket worden vastgesteld door het AB van Senzer in plaats van door de 7 individuele colleges op basis van een advies van Senzer. In de praktijk tot nu toe is in geen geval afgeweken van het advies van Senzer.
- Senzer gaat bezwaar en beroep volledig zelf afwikkelen in plaats van hierover in bepaalde gevallen te adviseren aan de colleges. In de praktijk tot nu toe is door colleges vrijwel nooit afgeweken van het advies van Senzer.
- Bij delegatie kunnen colleges geen aanwijzingen voor individuele gevallen geven. In de praktijk tot nu toe zijn door colleges geen aanwijzingen gegeven.
- Senzer beantwoordt zelfstandig vragen die worden gesteld op basis van de wet Open Overheid. Tot op heden beantwoordden gemeenten vragen op basis van advies van Senzer.
- Senzer krijgt rechtstreeks de rechten en plichten die gelden voor de toegang tot de persoonsgegevens op SUWI-net.
- Delegatie is efficiënter omdat er minder taken zijn waar een dubbele aansturing en dubbele administraties (formeel en feitelijk) aan de orde zijn.

4. Welke beïnvloedingsmogelijkheden zijn er als raden / raadsleden niet tevreden zijn over Senzer? Is er daarbij een verschil tussen delegatie en mandaat?

- Wezenlijk bij de keuze voor een gemeenschappelijke regeling is dat de gemeente de taak niet meer zelf doet. In die zin is er minder invloed dan bij zelf doen.
- Maar er is voor de raden weinig verschil tussen de beïnvloedingsmogelijkheden bij delegatie of mandaat. In beide gevallen kan beleid op hoofdlijnen door de raad worden vastgesteld en als kader worden meegegeven. In beide gevallen geldt dat de uitvoering door Senzer plaatsvindt en dat deze uitvoering via het bestuur van Senzer wordt aangestuurd.
- Er zit een klein verschil in de uitvoering van bezwaar en beroep. Dit gaat echter over individuele gevallen; controle door raden vindt niet op dat niveau plaats. Wel is er soms sprake van signalering door raadsleden over zaken die hen bevreemden. Het blijft te allen tijde mogelijk om Senzer via het collegelid op bepaalde zaken te wijzen.
- Raden kunnen hun eigen bestuurder via motie oproepen om invloed uit te oefenen in het Algemeen bestuur van Senzer.
- Raden kunnen hun eigen bestuurder ter verantwoording roepen over de manier waarop hij zich in het Algemeen bestuur heeft gemanifesteerd.
- Raadsleden kunnen rechtstreeks vragen stellen aan het bestuur van Senzer.
- De gezamenlijke raden kunnen een adviescommissie Senzer instellen die bestaat uit raadsleden. Een dergelijke adviescommissie kan door middel van zijn adviestaak direct invloed uitoefenen.
- In uiterste gevallen kan een gemeente aanvullende algemene regels stellen, zijn delegatie intrekken of terugtreden uit de GR.

5. Wat betekent de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen voor de positie van de raden ten opzichte van Senzer?

- Raden hebben het recht zienswijzen te geven bij wijzigingen van de GR.
- Raden kunnen voortaan ook zienswijzen indienen op het meerjarenplan dat eenmaal per vier jaar door het Algemeen bestuur van Senzer wordt vastgesteld.
- Bestuur moet aangeven hoe met zienswijzen van raden wordt omgegaan.
- Rekenkamers kunnen onderzoek bij Senzer doen. Raden kunnen in bijzondere gevallen een gezamenlijk onderzoek instellen.
- Raden kunnen gezamenlijk een adviescommissie van vertegenwoordigers uit de raden instellen.
- Termijnen die raden krijgen om reactie te geven of zienswijzen in te dienen zijn verruimd.
- Er is een actieve informatieplicht van Senzer direct naar de raden.
- Raadsleden hebben het recht om direct (dus niet via eigen colleges) vragen te stellen.
- De Cliëntenraad is gepositioneerd als invulling van de betrokkenheid van inwoners.
- In de GR zijn nieuwe uittrederegelingen bepaald die beter maatwerk bij uitreding mogelijk maken.
- In de GR is een bepaling opgenomen dat de regeling na 5 jaar wordt geëvalueerd.

Wijzigingen bekostiging

6. Waarom wijzigen de afspraken over de bekostiging?

- Het basisbeginsel voor bekostiging (gemeenten dragen bij wat nodig is voor de uitvoering van de taakstelling) was voorzien van verouderde en te gedetailleerde rekenregels, die niet meer aansluiten bij de huidige omstandigheden. Zo stond de bekostiging van de re-integratie activiteiten niet in verhouding tot de daarmee gepaard gaande lasten.

- Hetzelfde gold voor de toegepaste trap-op-trap-af systematiek. De gedachte achter de systematiek was dat de bekostiging en de omvang van de uitvoeringskosten in de pas bleven lopen. De systematiek bleek echter een te eenvoudige weergave van de uitvoering en daarmee gepaard gaande lasten. Samen met het achterwege blijven van een indexering van de lasten, was het effect dat de daadwerkelijke uitvoeringslasten en bekostiging sterk uit elkaar gingen lopen.
- De bekostiging is gekoppeld aan Rijksbijdragen voor de diverse activiteiten. Door de jaren heen is de wijze waarop -op onderdelen- de Rijksbijdragen inzichtelijk worden gemaakt gewijzigd, waardoor deze bijdragen minder goed zijn te koppelen aan de uitvoering van de activiteiten door Senzer. Deze ontwikkeling zet zich verder door met het opnemen van delen van het Participatiebudget onder de algemene uitkering aan gemeenten. Dit noopt tot herziening van de afspraken.

7. Wat wijzigt er aan de afspraken over de bekostiging?

- De bekostigingsafspraken zijn op hoofdlijnen vastgelegd in de GR en worden nader uitgewerkt in een bijdrageverordening. De basisafpraak dat gemeenten bijdragen wat nodig is voor de uitvoering van de taakstelling, wijzigt niet.
- De rekenregels staan niet meer in de GR en worden dus niet meer door de colleges vastgesteld maar door het Algemeen bestuur van Senzer. Deze wijziging was nodig omdat rekenregels achterhaald kunnen raken, terwijl de GR toekomstbestendig moet zijn. (De rekenregels in de huidige GR worden deels niet meer toegepast omdat ze verouderd zijn).
- De bijdrageverordening wordt door het Algemeen bestuur vastgesteld met een gekwalificeerde meerderheid; daarmee worden ook de afspraken over verdeling van de bijdragen van de gemeenten vastgelegd.
- De omvang van de taakuitvoering en daarmee gepaard gaande bekostiging worden weer verduidelijkt en in lijn gebracht, zodat helder is op basis waarvan de bekostiging plaatsvindt.

8. Wat komt er in de bijdrageverordening te staan?

- De bijdrageverordening bevat financiële principes voor de bekostiging en daarvan afgeleide verdeelsleutels. Daarmee wordt gezorgd voor meer helderheid over hoe verdeelsleutels tot stand zijn gekomen.
- Bij de financiële principes wordt zo goed als mogelijk aansluiting gemaakt tussen de omvang van de taakuitvoering en daarmee gepaard gaande bekostiging.
- De financiële principes worden zoveel als mogelijk vastgelegd op basis van objectieve criteria.
- Verder bevat de verordening afspraken over hoe de risicoverdeling en risicoafdekking tussen gemeenten en Senzer is.

9. Wat zijn de financiële consequenties voor het totaal en/of voor de individuele gemeenten?

- De omvang van de bekostiging door gemeenten verandert door de wijzigingen in de GR en een bijdrageverordening niet.
- Door het hanteren van financiële principes op basis van objectieve criteria kan het zijn dat er enige mate van herverdeeffecten ontstaan tussen afzonderlijke gemeenten. De huidige verdeelprincipes zijn al gebaseerd op grotendeels objectieve criteria die ook als uitgangspunt worden meegenomen in de nadere uitwerking. De verwachting is dan ook dat eventuele herverdeeffecten beperkt zullen blijven.

10. Hoe worden gemeenten bij het opstellen en vaststellen van de bijdrageverordening en de financiële bijdragen betrokken?

- Bij de voorbereiding van de bijdrageverordening door Senzer worden medewerkers van gemeenten betrokken.
- Het algemeen bestuur, bestaande uit 14 collegeleden uit de deelnemende gemeenten, stelt de bijdrageverordening vast, waarbij minimaal 10 voorstemmers nodig zijn.
- Deze collegeleden worden door medewerkers van de gemeenten geadviseerd over hun standpuntbepaling.
- De bijdragen van de gemeenten worden gebaseerd op de inhoudelijke afspraken in het Algemeen bestuur. Daarop worden vervolgens de bijdrageregels toegepast. De financiële consequenties voor de bijdragen van de gemeenten worden jaarlijks verwerkt in de begroting van Senzer, waarover (evenals nu) een zienswijze van de raden wordt gevraagd.
- De begroting wordt (evenals nu) door het Algemeen bestuur vastgesteld. Ook hiervoor zijn minimaal 10 voorstemmers nodig.
- De rol van de colleges en gemeenteraden bij de besluitvorming over de begroting en eventuele begrotingswijzigingen verandert niet.

11. Verordeningen worden bij gemeenten door de raden vastgesteld. Hoe zit dat met de bijdrageverordening?

- Door het aangaan van een GR door de gemeenten is Senzer net als gemeenten een “openbaar lichaam” geworden, dat wil zeggen een organisatie met publiekrechtelijke bevoegdheden.
- Elk openbaar lichaam heeft voor zijn eigen huishouding verordenende bevoegdheden. Dat wil zeggen dat de organisatie regels kan stellen (verordeningen) die bindend zijn voor degenen die bij het openbaar lichaam betrokken zijn.
- Zoals de raad het hoogste orgaan is in de gemeente, is het Algemeen bestuur het hoogste orgaan in Senzer. Het Algemeen bestuur van Senzer heeft op basis van die positie de bevoegdheid om binnen het domein van Senzer regels te stellen die de deelnemende gemeenten binden.
- Deze bevoegdheid is vastgelegd in artikel 4 lid 1 van de GR. Op basis van dit artikel bestaat er reeds een door het Algemeen bestuur vastgestelde financiële verordening die voor alle deelnemende gemeenten geldt.

Proces van wijziging

12. Waarom krijgen de raden niet eerst de gelegenheid tot zienswijzen en wordt daarna pas om toestemming gevraagd?

- Het was zonder meer beter geweest om twee keer naar de raden te gaan. Maar dat is niet gelukt.
- De wijziging van de WGR die raden het recht geeft om zienswijzen in te dienen op wijziging van een GR gaat in op 1 juli 2022. Gemeenten hebben 2 jaar de tijd om de wijzigingen in de GR-en te verwerken. Pas in april werd bij Senzer duidelijk dat het recht om zienswijzen in te dienen op wijzigingen per 1 juli 2022 meteen zou ingaan.
- Eerst zienswijzen, daarna toestemming betekent dat er minimaal 26 werkweken voor het proces met de twee raadstrajecten zouden moeten worden ingepland. De werkzaamheden konden op het moment dat dit duidelijk werd echter niet meer worden versneld; een planning met twee raadsbehandelingen in 7 gemeenten bleek (mede door de late zomervakantie) niet haalbaar.
- Uitstel van de ingangsdatum van 1 januari 2023 is uiterst ongewenst. De toezichthouder en de accountant hebben uitstel tot die datum gegeven. De verwachting is dat er geen goedkeuring op de jaarrekening van Senzer wordt gegeven als de ingangsdatum verschuift

naar 1 januari 2024, met alle vervelende gevolgen van dien. Invoering gedurende het jaar leidt tot veel extra werk en grote praktische problemen bij zowel Senzer als gemeenten.

- De wijziging van de GR is inhoudelijk beperkt. Mede gezien de eisen die aan toestemming door de raden worden gesteld (toestemming mag alleen worden geweigerd bij strijdigheid met het recht of het algemeen belang) en de veronderstelling dat raden ten opzichte van de andere zes gemeenten niet met eenzijdige eisen willen werken, wordt niet verwacht dat de raden hun toestemming verbinden aan het honoreren van zienswijzen.
- Daarom leek het aan het van bestuur van Senzer redelijk toe om de oplossing te kiezen dat er een toezegging wordt gedaan: indien de zienswijzen van de raden aanleiding geven tot wijziging zal in 2023 het proces voor een restwijziging worden ingezet.

13. Wat is de tijdslijn voor de wijziging van de GR?

- 30 juni vaststelling van het ontwerp door het Dagelijks bestuur van Senzer
- 13 juli besluitvorming over het ontwerp door het Algemeen bestuur van Senzer
- 15 juli toezending van het ontwerp aan colleges door Senzer
- 15 juli toezending van concept college- en raadsvoorstellen door een coördinerende groep medewerkers van gemeenten.
- Uiterlijk 6 of 13 september: besluitvorming over de wijziging van de GR door de 7 colleges.
- Oktober/november: besluitvorming over toestemming en zienswijzen in gemeenteraden
- Oktober/november: uiterste datum inbreng Centrale Cliëntenraad
- Uiterlijk 31 december: formeel melden van de wijziging van de GR door gemeente Helmond.
- 1 januari 2023: ingangsdatum herziene GR.
- In 2023: eventueel restwijziging op basis van de ingekomen zienswijzen en de inbreng van de Regionale Cliëntenraad.